

Prevenција: Najbolji ja – sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti [CERTIFIKAT KVALITETE RAZINE 1: PROGRAM U RAZVOJU]

Provoditelj: Centar za nestalu i zlostavljano djecu

Godina provedbe: 2024

Kratki opis programa

Kroz mentorski program „Najbolji ja – sveobuhvatni program selektivne prevencije ovisnosti“ djeca i mladi unaprjeđuju svoje socijalne vještine, kvalitetno provode slobodno vrijeme te razvijaju zdrave životne navike u svrhu prevencije ovisnosti.

PRIMARNO OKRUŽENJE U KOJEM SE PROJEKT PROVODI: ZAJEDNICA

Sažetak programa

Program „Najbolji ja“ uključuje rad s djecom i mladima, suradnju s ustanovama socijalne skrbi i lokalnom zajednicom kako bi se preveniralo i suzbilo ovisničko ponašanje djece i mladih u riziku te potaknulo zajednicu na zdrave životne odluke i stvaranje zdravih navika. Uključivanjem u mentorski program „Najbolji ja“ djeca i mladi unaprjeđuju svoje socijalne vještine, na kvalitetan način provode slobodno vrijeme te razvijaju zdrave životne navike u svrhu prevencije svakog oblika ovisnosti. Kroz program se radi na unaprjeđenju znanja djece i mladih, volontera i stručnjaka o učinkovitim metodama prevencije ovisnosti te na informiranju javnosti o utjecaju i posljedicama sredstava ovisnosti i zdravim načinima života.

Evaluacija: Program je svake godine prošao vanjsku evaluaciju. Evaluacija provedena 2022. godine potvrdila je da su sve aktivnosti provedene u skladu s planiranim ciljevima i pokazala visoku razinu zadovoljstva korisnika i provedbenih kapaciteta. U evaluaciji su dane preporuke za unaprjeđenje i održivost programa.

Dobna skupina: 6 – 18 godina.

Ciljana skupina: djeca i mladi u riziku, korisnici socijalnih usluga (smještaj i poludnevni boravak), volonteri i stručnjaci.

Okruženje provedbe programa: zajednica, sustav socijalne skrbi.

Razina/e intervencije: selektivna prevencija.

Ključne riječi: prevencija, ovisnosti, selektivna prevencija, mentorstvo, socijalne vještine, volonterizam.

1. Županije provedbe

Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska

2. Datum početka i završetka programa

Datum početka: 1.1.2020.

Datum završetka: 31.12.2022.

3. Ostvaruje li program formalno partnerstvo u zajednici
da

4. Ako da, s kim (suradnik u provedbi)

DKolektiv – organizacija za društveni razvoj

5. Dosadašnja iskustva udruge/institucije u provođenju istog ili sličnih programa

Mjesto provedbe programa: Osječko-baranjska županija

Godina u kojoj se program provodio: 2018./2019.

Broj obuhvaćenih korisnika: 84

6. Je li program originalno autorsko djelo nositelja ili je preuzet za korištenje uz dozvole autora

Izvor programa: Preuzeti program

Originalni naziv programa na jeziku s kojeg je preuzet: Program je kreiran po uzoru na program Veliki brat, velika sestra

7. Razina preventivnih intervencija

Selektivna

8. Okruženje na koje je program primarno usmjeren

Zajednica

9. Rizični i zaštitni čimbenici na koje program cilja

Rizični čimbenici: Teorijska podloga na kojoj je temeljen ovaj projekt proizlazi iz koncepta rizičnih i zaštitnih čimbenika u prevenciji ovisnosti kod djece i mladih. Posezanje za sredstvima ovisnosti povezano je s nizom činitelja koji su kompleksni, a po svojoj su naravi biološki, psihološki i socijalni; rizični činitelji za razvoj problema i/ili poremećaja proizlaze iz međudjelovanja živčanog sustava, ostalih tjelesnih sustava, obrazaca ponašanja, kognitivnog funkcioniranja i okolinskih činitelja. Prema Lacković – Grgin, 2006. privrženost roditeljima, predanost školi, posvećivanje pro-socijalnim aktivnostima i religioznost su ključni zaštitni činitelji (faktori), dok su rizični činitelji (faktori): autoritarna roditeljska kontrola, nedostatak bliskosti s roditeljima, roditelji koji konzumiraju drogu i nedostatak intimnosti u prijateljskim vezama. Istraživanja također pokazuju kako slabe socijalne vještine i osobne kompetencije imaju ključnu ulogu u etiologiji pušenja, zlouporabe alkohola i droga te agresivnog i delinkventnog ponašanja u adolescenciji (Griffin i dr., 2001, prema Žižak i dr., 2004).

Zaštitni čimbenici: Koristeći kompromis, uvjeravanje, opuštanje, humor i druge slične odgovore socijalno vješti pojedinci imaju bolje mogućnosti nositi se s provokativnim situacijama, dok s druge strane, pojedinci kojima socijalne vještine nedostaju, prilikom suočavanja s teškom situacijom, češće i lakše reagiraju agresivno ili s bijegom koji u konačnici potraže konzumacijom sredstava ovisnosti. mSmanjivanje rizika za uključivanje u rizična ponašanja, pomaganje u uspostavljanju pozitivne ravnoteže sa sobom i drugima, pripremanje za uspješnu obiteljsku, profesionalnu i socijalnu komunikaciju osigurava se treningom socijalnih vještina. Trening socijalnih vještina osim što smanjuje rizik za uključivanje u rizična ponašanja, pomaže u uspostavljanju pozitivne ravnoteže sa sobom i drugima, pomaže i u pripremi za uspješnu obiteljsku, profesionalnu i socijalnu komunikaciju te priprema djecu i mlade za učinkovito rješavanje različitih problema u socijalnom kontekstu. Socijalno vješti pojedinci imaju bolje mogućnosti nositi se s provokativnim situacijama koristeći kompromis, uvjeravanje, opuštanje, humor i druge odgovarajuće odgovore, koji ne samo da smanjuju provokaciju, već pridonose očuvanju samopoštovanja. S druge strane, osobe koje nemaju socijalne vještine, imaju limitirane izbore prilikom suočavanja s teškom situacijom te će vjerojatno lakše i češće reagirati agresivno ili „bijegom“ koji će potražiti konzumacijom sredstava ovisnosti.

10. Procjena potreba

Način provedbe: Analiza dostupnih relevantnih podataka, izvješća, literature i strateških dokumenata. Potrebu za provođenjem mentorskog programa utvrđena i kroz vlastita iskustva u radu s djecom u školama i domovima socijalne skrbi te kroz iskustvo u radu s djecom koja su uključena u različite programe i aktivnosti CNZD-a. Prethodni mentorski programi (Postani mi legos; Postali smo legosi, postani i ti; Najbolji ja) ostvarili su veliki uspjeh te je u programe mentoriranja bilo uključeno više od 100 djece s problemima u ponašanju i socijalnim deficitima. Također, veliki odaziv i

interes volontera pokazao je da su mladi socijalno osviješteni te da su prepoznali volonterski angažman kao pozitivan za svoj daljnji osobni i profesionalni razvoj, a mentorski program kao jednu uspješnu metodu u prevenciji rizičnog ponašanja.

Očekivani rezultati: Provedbom predviđenih aktivnosti programa očekuje se postizanje slijedećih rezultata kod ciljne skupine projekta i ostalih ključnih dionika projekta:

1. unaprjeđenje socijalnih vještina i kvalitetno provođenje slobodnog vremena te povećanje znanja o štetnosti ovisnosti kod djece koja se nalaze se u rizičnom socijalnom okruženju ili imaju probleme u ponašanju;
2. uključivanje volontera koji imaju jasno izrađen plan i program uključivanja, edukacije, zadataka i podrške kroz već postojeći mentorski program
3. unaprjeđenje znanja djece i mladih i javnosti o problemima ovisnosti i zdravim načinima života te volontera i stručnjaka o učinkovitim metodama prevencije ovisnosti.

11. Trajanje programa

Trajanje jednog ciklusa programa u tjednima:

12. Ciljevi programa

Opći: Selektivna prevencija svih vrsta ovisnosti kod djece i mladih u riziku na području Osječko – baranjske i Vukovarsko – srijemske županije u skladu s Europskim standardima za kvalitetnu prevenciju zlorabe droga.

Specifični: 1. Razvijanje socijalnih vještina i znanja te podržavanje kvalitetnog i strukturiranog provođenja slobodnog vremena radi prevencije ovisnosti i upuštanja u rizična ponašanja kod djece i mladih kroz uključivanje u mentorski program. 2. Unaprjeđenje znanja djece i mladih, volontera i stručnjaka o učinkovitim metodama prevencije ovisnosti te informiranje javnosti o utjecaju i posljedicama sredstava ovisnosti i zdravim načinima života.

13. Ciljana skupina

Osnovna škola, Srednja škola

14. Korisnici programa

Opis korisnika: Ciljana skupina su djeca i mladi u riziku, korisnici usluga smještaja i poludnevnog boravka Centra za nestalu i zlostavljano djecu, Centra za pružanje usluga u zajednici Klasje, Doma za odgoj djece i mladeži i Centra za socijalnu skrb Osijek.

Broj korisnika na godišnjoj bazi: 30

15. Metode korištene u programu

Radionica

16. Program je evaluiran

da

17. Vrsta provedene evaluacije

Da - Evaluacija procesa

18. Metoda evaluacije

Kvalitativnom i kvantitativnom metodom provodila se unutarnja i vanjska evaluacija projektnih aktivnosti. Kvantitativna unutarnja evaluacija provodila se putem slijedećih indikatora: broj uključene djece u trening socijalnih vještina i mentorski program iz organizacije nositelja projekta te partnerske/suradničke organizacije, broj prijavljenih volontera-mentora u Osijeku za sudjelovanje u provedbi mentorskog programa, brojem sudionika na edukaciji za volontere u Osijeku i Vinkovcima. Kvalitativna unutarnja evaluacija uključivala je procjenu zadovoljstva sudionika pojedine aktivnosti te kvalitativno opažanje. Koristili su se evaluacijski listići, evidencijske liste, anketni upitnici. Isto tako, projektne aktivnosti poput edukacija i treninga socijalnih vještina, grupne supervizije mentora, obilježavanja važnih datuma, teambuildinga za mentore u Osijeku i Vinkovcima se fotografiraju. Vanjska evaluacija provodila se na kraju

svake godine provedbe programa od strane vanjskog stručnog suradnika doc. dr. sc. Lucije Vejmelke.

19. Evaluatori

Unutarnji i vanjski

20. Najvažniji rezultati evaluacije

Digitalni priručnik „Priručnik: Mentorski program u funkciji selektivne prevencije ovisnosti - materijali za provedbu mentorskog programa sa svrhom prevencije ovisničkog ponašanja kod djece i mladih“ je dostupan na linku, a uključuje neke od rezultata evaluacije.

21. Program je promoviran u okviru medijske kampanje na nacionalnoj i/ili lokanoj razini

Promoviran: ne

Sadržaj i tijek kampanje:

22. Ukupni proračun programa za jednu godinu provođenja (HRK)

23. Izvori financiranja

Vlastita sredstva (HRK):

Gradsko financiranje (HRK):

Županijsko financiranje (HRK):

Nacionalno financiranje (HRK):

Drugi izvori (HRK):